

Sygn. akt III Cz 179/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia SO Roman Troll

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2018 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku L. K.

o stwierdzenie zasiedzenia

na skutek zażalenia wnioskodawczynie

na postanowienie Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 15 stycznia 2018 r., sygn. akt I Ns 633/17

postanawia:

odrzucić zażalenie.

SSO Roman Troll

Sygn. akt III Cz 179/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 15 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy w Raciborzu odrzucił skargę wnioskodawczynie L. K. na orzeczenie referendarza sądowego z 11 grudnia 2017 r. dotyczące odmowy zwolnienia od kosztów sądowych i odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu, gdyż została ona złożona po terminie, który upłynął 4 stycznia 2018 r. Orzeczenie to zapadło na podstawie art. 398²² § 4 i 5 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie złożyła wnioskodawczynie domagając się ponownego rozpoznania sprawy. Wskazała, że termin przypadał na okres między świętami, zatem dzień upływu terminu winien zostać przesunięty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. w przypadku zaskarżenia postanowienia w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych lub odmowy ustanowienia adwokata lub radcy prawnego z urzędu zażalenie rozpoznaje się jednoosobowo. To samo dotyczy zażalenia na postanowienie dotyczące tychże przedmiotów, a odrzucające środek zaskarżenia. To bowiem przedmiot rozpoznania sprawy kształtuje podstawy działania sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lipca 1999 r., sygn. akt I PKN 312/99, OSNP-wkl. 2000/4/6).

Zgodnie z art. 398²³ § 1 k.p.c. rozpoznając skargę na postanowienie referendarza w przedmiocie kosztów sądowych lub kosztów procesu oraz na postanowienie o odmowie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, sąd wydaje postanowienie, w którym zaskarżone postanowienie referendarza sądowego utrzymuje w mocy albo je zmienia. Sąd orzeka wówczas jako sąd drugiej instancji, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu (art. 398²³ § 2 k.p.c.).

Zaskarżone skargą na orzeczenie referendarza sądowego postanowienie z 11 grudnia 2017 r. dotyczyło odmowy zwolnienia od kosztów sądowych i odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Dlatego też w przedmiocie rozpoznania skargi na orzeczenie referendarza sądowego Sąd Rejonowy orzekał jako sąd drugiej instancji (por. J. Gudowski: [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, pod red. T. Erecińskiego, WK 2016, tezy 2. i 3. do art. 398²³, M. Manowska: [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505³⁸, pod red. M. Manowskiej, WK 2015, tezy 1. i 3. do art. 398²³, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2017 r., sygn. akt II PZ 26/16. Lex 2209106, uchwałę Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2015 r., sygn. akt III CZP 81/15, OSNC 2016/12/143 i przywołane tamże orzecznictwo). To bowiem przedmiot rozpoznania sprawy kształtuje podstawy działania sądu.

Obecnie, od 8 września 2016 r., art. 398²³ § 2 k.p.c. wyraźnie wskazuje, że sąd rozpoznaje skargę w składzie jednego sędziego. Zmiana ta została dokonana przez art. 2 pkt 40 ustawy z 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311) i weszła w życie 8 września 2016 r., przy czym art. 398²³ § 2 k.p.c., w zmienionym brzmieniu, stosuje się od dnia wejścia jej w życie (por. art. 21 ust. 2 tej ustawy). Dodać należy, że już wcześniej, przed tą zmianą, tenże przepis wskazywał na orzekanie w tym przedmiocie przez sąd jako sąd drugiej instancji.

Sąd Rejonowy rozpoznając skargę na orzeczenie referendarza sądowego orzekał więc jako sąd drugiej instancji, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu. Co do zasady, poza wyjątkami wymienionymi w art. 394¹ k.p.c. i art. 394² k.p.c., przepisy nie przewidują możliwości złożenia zażalenia na postanowienia sądu drugiej instancji.

Art. 394 § 1 pkt 2 k.p.c. przewiduje możliwość złożenia zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych czy odmowy ustanowienia adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Co prawda art. 394 § 1 pkt 12 k.p.c. przewiduje zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi na orzeczenie referendarza sądowego, ale tylko wydane przez sąd pierwszej instancji – wynika to z części wstępnej tego uregulowania, gdyż art. 394 § 1 k.p.c. odnosi się do postanowień wydawanych przez sąd pierwszej instancji. Dlatego zażalenie przysługuje tylko na postanowienie o odrzuceniu skargi na orzeczenie referendarza sądowego w sprawach, w których Sąd Rejonowy działał jako sąd pierwszej instancji. Nie przysługuje wówczas gdy działał jako sąd drugiej instancji. Sąd Okręgowy w pełni zgadza się z poglądem Sądu Najwyższego, wyrażonym w przywołanej już uchwale z 3 grudnia 2015 r., sygn. akt III CZP 81/15, że jeżeli sąd orzeka jako sąd drugiej instancji, to pozostaje sądem drugiej instancji w stosunku do wszystkich rozstrzyganych przez siebie kwestii.

Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego działającego jako sąd drugiej instancji jest niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie niedopuszczalne odrzuca się. Nie ma tu znaczenia niewłaściwe pouczenie strony o przysługiwaniu środka zaskarżenia.

Dlatego też, niezależnie od zarzutów zażalenia, z przyczyn formalnych podlegało ono odrzuceniu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 370 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c., art. 397 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., należało orzec jak w sentencji.

SSO Roman Troll